

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Історичний факультет
Кафедра історії України

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Завідувач кафедри
Тетяна КУЗНЕЦЬ

"28" серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.01 Історія та культура України

Галузь знань **10 Природничі науки**

Спеціальність: **101 Екологія**

Освітня програма: **Екологія**

Робоча програма з дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів вищої освіти спеціальності **101 Екологія**

Розробник:

Тацієнко В. С. – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії України

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 року

Завідувач кафедри історії України

Тетяна КУЗНЕЦЬ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Інна РОЖІ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	Українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	4/120
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	60	16
Лекційні	28	4
Семінарські / Практичні	32	12
Лабораторні	-	-
Самостійна робота	36	72
Індивідуальні завдання	24	32
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти знань з стислого системного викладу історії українських земель від найдавніших часів до сучасності, вивчення найважливіших закономірностей та подій вітчизняної історії в широкому контексті історії слов'янських народів, європейської й світової цивілізації.

Завдання: набуття здобувачами вищої освіти навичок науково-історичного аналізу; оволодіння загальними науковими методами пізнання об'єктивного буття; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму; вироблення навички наукової роботи з історичними першоджерелами, різноманітною навчальною літературою; навчання здобувачів вищої освіти методиці самостійної роботи при підготовці до занять та підсумкового контролю знань; формувати історичну свідомість народу, в якій органічно поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток, закріплених в обрядах, традиціях, художніх образах та теоріях, що дає змогу людству узагальнити історичний досвід.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП

Компетентності за ОП:

К07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результатами навчання за ОП:

ПР15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПР17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Давня історія України

Тема 1. Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій в Україні. Формування державності у східних слов'ян (VI–X ст.)

Курс «Історія та культура України»: предмет і завдання. Методологія історії. Походження та основні етапи розвитку українського етносу. Джерела вивчення історії України. Вітчизняна та зарубіжна історіографія. Найдавніше населення України. Палеоліт. Виникнення родового ладу. Мезоліт. Неоліт. Енеоліт. Трипільська культура. Розклад патріархально-родових відносин. Перші держави на території України: Кіммерія, Скіфія, грецькі міста-держави, Сарматія. Гуни та готи.

Розселення стародавніх слов'ян. Розклад первіснообщинного ладу в слов'ян. Союзи племен та перші протодержави слов'ян в Україні. Заснування Києва. Розвиток феодальних відносин. Передумови утворення феодальної держави на Русі. «Норманська теорія» походження Київської Русі.

Тема 2. Русь - Україна (X – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.

Соціально-економічний та політичний розвиток Київської Русі. Походи на Візантію. Поширення християнства. Войовнича політика Святослава. Розквіт Київської держави за часів князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства на Русі. Боротьба Русі проти половців. Князювання Володимира Мономаха. Культура Київської Русі. Причини феодальної роздробленості Русі. Феодальні усобиці. Особливості розвитку руських князівств в умовах роздробленості. Зміцнення Галицького князівства. Галицько-Волинська держава часів Романа Мстиславича та Данила Романовича. Боротьба Русі проти завойовників у XIII–XIV ст. та її значення. Історичне значення Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

Тема 3. Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV–перша половина XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV–перша половина XVII століть)

Захоплення Литовським князівством Волині, Чернігово-Сіверщини, Поділля, Київщини та Переяславщини. Литовсько-Руське князівство – феодальна поліетнічна держава з елементами федеративного устрою і певною автономією українських та білоруських

земель. Кревська унія (1385) та її персональний характер. Острівська угода (1392). Посилення влади литовських феодалів в Україні. Загарбання Польщею Західного Поділля. Боротьба проти литовських і польських феодалів. Соціально-економічні відносини. Литовські Статути. Магдебурзьке право. Антифеодальні рухи. Культура України XIV – початку XVI ст. Виникнення козацтва: територія, соціальний та національний склад, устрій. Люблінська унія (1569) та її наслідки для українських земель. Національне гноблення. Церква в Україні. Брестська унія (1596) і боротьба православного духовенства з нею. Діяльність Петра Могили. Козацтво у другій половині XVI–першій половині XVII ст. Запорозька Січ. Боротьба козаків з турками і татарами. Реєстрове козацтво. Політика П. Сагайдачного. Козацькі повстання першої половини XVII ст. Культура України у XVI – першій половині XVII ст.

Тема 4. Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття

Національно-визвольна революція: періодизація, причини, хід. Початок повстання під проводом Б. Хмельницького. Селянська війна 1648–1653 рр. Формування української державності в умовах війни. Зовнішня і внутрішня політика козацького уряду. Відновлення війни з Польщею. Смерть Б. Хмельницького. Боротьба за владу. Ю. Хмельницький, І. Виговський, П. Тетеря, І. Брюховецький. Андрусівська угода. Боротьба за гетьманську булаву на Правобережжі. П. Дорошенко. І. Самойлович. Підсумки селянської війни і революції. «Вічний мир» і закріплення поділу України. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережжя. Політика російського царизму щодо України та її культури.

Змістовий модуль 2. Нова історія України

Тема 5. Посилення феодально-кріпосницького і національного гніту в Україні в XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією

Гетьманування І. Мазепи. Українці у вигнанні. Пилип Орлик – гетьман в екзилі. Олешківська Січ. Російська політика в Україні в першій половині XVIII ст. Гетьманування І. Скоропадського. Перша Малоросійська колегія. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. Посилення гетьманської влади у часи Д. Апостола. Правління гетьманського уряду. Друге відновлення гетьманства. К. Розумовський і спроби реформ у Гетьманщині. Ліквідація гетьманства і утвердження Другої Малоросійської колегії. Особливості розвитку Слобожанщини. Ліквідація Запорозької Січі: причини та наслідки. Соціально-економічний розвиток Правобережжя. Полонізація. Гайдамаки. Антифеодальне визвольне повстання 1768 р. Західноукраїнські землі. Рух опришків. Колонізація Південної України. Поділи Речі Посполитої (1772, 1793, 1795) і доля українських земель. Українська культура XVIII ст.

Тема 6. Україна в період кризи феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.

Українські землі в першій половині XIX ст., їх адміністративно-територіальний устрій. Посилення гніту царизму на Україні. Розвиток капіталістичних відносин і посилення розкладу феодально-кріпосницької системи. Селянські рухи та виступи найманих робітників. Дворянські революціонери в Україні. Польське повстання 1830–1831 рр. на українських землях. Кирило-Мефодіївське братство: програмні документи, діяльність, значення. Соціально-економічний та політичний розвиток західноукраїнських земель. Суспільно-політичний рух. «Руська трійця». Активізація національного руху в 1848–1849 рр. Політика російського самодержавства в галузі культури та освіти в Україні (перша половина XIX ст.). Феномен Т.Г. Шевченка в українській та світовій історії.

Тема 7. Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.

Кримська війна та її вплив на розвиток українських земель. Скасування кріпосного права. Селянський рух після реформи 1861 р. Еволюція капіталістичних відносин. Земський рух. Народництво в Україні. Громади. Польське повстання 1863 р. на Правобережній Україні. Посилення національно-культурного гноблення в Україні після 1863 р.: «Валуєвський циркуляр» (1863) та Емський указ (1876). Активізація національного руху. Київська громада. Діяльність М. Драгоманова. Часописи «Громада» і «Киевская старина». Робітничий рух в Україні. Поширення соціалістичних ідей і перші соціал-демократичні гуртки та групи. Культура України в другій половині XIX ст.

Модуль 2

Змістовий модуль 1. Новітня історія України

Тема 8. Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в період Першої світової війни та Лютневої революції

Соціально-економічний розвиток України на початку XX ст. Розшарування селянства і зростання робітничого класу. Селянські виступи. Робітничі страйки. Розвиток студентського і земсько-ліберального руху. Національний рух. Утворення політичних партій. Україна в роки російської революції 1905–1907 рр. Український національно-визвольний рух в роки революції. Створення «Просвіт» та українських клубів. Українська думська громада в Державних Думах Росії. Політичне становище на українських землях після поразки революції. Наступ політичної реакції. Аграрна політика П.А. Столипіна та її наслідки. Культура України на початку XX ст. Причини і характер Першої світової війни. Головні військові дії на території України. Політичні партії і течії в умовах війни. «Спілка Визволення України». Головна Українська Рада. Українські січові стрільці. Господарська розруха. Назрівання революційної кризи. Лютнева революція.

Тема 9. Українська національна революція (1917–1921 рр.)

Створення та діяльність Української Центральної Ради. Війна з радянською Росією. Брестська угода та її наслідки для України. Німецько-австрійська окупація. Квітневий переворот 1918 р. Українська держава П. Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика. Відродження УНР. Директорія та її політичний курс. Проголошення ЗУНР. Політичні перетворення на західноукраїнських землях. Українська Галицька Армія. Акт злуки УНР та ЗУНР. Відновлення та падіння радянської влади в Україні в 1919 р. Політика «воєнного комунізму». Селянські повстанські рухи. Селянська армія Н. Махна. Захоплення території України військами генерала А. Денікіна. Війська УНР та ЗУНР у боротьбі з денікінцями. Боротьба за владу в Україні в 1920 р. Варшавська угода. Ризький мирний договір (1921). Підсумки і уроки української революції.

Тема 10. Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті роки XX ст. Західноукраїнські землі під владою іноземних держав

Світ після закінчення Першої світової війни. Успіхи зовнішньополітичної діяльності УСРР. Перехід від політики «воєнного комунізму» до нової економічної політики. Національно-державне будівництво. Вхід України до СРСР. Голод 1921–1922 рр. Відбудова народного господарства на засадах НЕПу. Українізація: передумови, суть та наслідки. Перехід від НЕПу до адміністративно-командних методів керівництва економікою. Причини, наслідки та національно-політичні аспекти голоду 1932–1933 років. Економічний розвиток УРСР напередодні Другої світової війни. Репресії проти партійно-державних діячів

та військових, їх вплив на суспільне життя республіки. Західноукраїнські землі в 20–30-х роках. Соціально-економічне становище. Діяльність політичних партій. Створення та діяльність Української Військової Організації. Організація українських націоналістів напередодні Другої світової війни. Крах Версальсько-Вашингтонської системи і загострення міжнародних відносин. Мюнхенська змова і справа Закарпатської України. Автономія Карпатської України. Українське питання в міжнародній політиці напередодні війни. Культура й духовне життя українського народу в роки непу та в умовах тоталітарного режиму.

Тема 11. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Західна Україна і геополітичні інтереси Німеччини та Радянського Союзу. Пакт Ріббентропа-Молотова. Радянська влада в Західній Україні. Напад Німеччини на СРСР. Оборонні бої радянських військ в Україні. Оборона Києва, Одеси, Харкова. Бої на Донбасі та в Криму. Проголошення ОУН Української держави у Львові та його наслідки. Німецька окупація України: міфи і реалії «нового порядку». Економічні та політичні плани гітлерівського керівництва щодо майбутнього України. Рух Опору. Створення та діяльність підпільних організацій і партизанських загонів. УПА: міфи і реалії. Контрнаступ радянських військ. Початок визволення українських земель. Курська битва. Визволення Києва. Розгортання боїв на Правобережній Україні. Визволення Західної України та Закарпаття від окупантів. Наслідки війни для України. Початок відбудови народного господарства. Соціально-економічні перетворення в західних областях України. УРСР на міжнародній арені. ООН і Україна. Українська наука та культура в роки війни.

Тема 12. УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності

Перехід України до мирного будівництва. Відродження народного господарства. Голод 1946–1947 рр. Колективізація в західних областях республіки та її вплив на політичну ситуацію в краї. Загострення політичної боротьби. ОУН-УПА. Репресії та депортація населення західноукраїнських земель. Суспільно-політичне життя. Культ особи Й.В. Сталіна та його вплив на життя республіки. Смерть Й. Сталіна. XX з'їзд КПРС. Демократизація суспільно-політичного життя республіки. Економічний розвиток у 50–60-х рр. Ідеологізація суспільного життя та розвиток науки в другій половині 50-х – першій половині 60-х рр. Соціально-економічне становище УРСР в другій половині 60-х–наприкінці 80-х років. Пошуки шляхів прискорення розвитку економіки та реформування соціальної сфери. Економічні реформи та причини їх незавершеності. Наростання кризових явищ у соціально-економічному розвитку республіки, країни. Занепад економіки України. Чорнобильська трагедія. Суспільно-політичне життя республіки. Національна політика в Україні. Русифікація. Політичні репресії 60–70-х років. Українські правозахисники. Українська Гельсінська Спілка. Культурне життя в Україні в другій половині 60–80-х рр. Нігілістичне ставлення до збереження національної самобутності. Україна в роки перебудови. Утворення багатопартійної системи. Декларація про державний суверенітет України.

Змістовий модуль 2. Новітня сучасна історія України

Тема 13. Українська держава на шляху незалежного розвитку

Проголошення незалежності України. Формування законодавчих, виконавчих та судових інститутів влади незалежної України. Політичний розвиток України. Соціально-економічний розвиток української державності. Наука і культура в сучасній Україні. Національне питання в сучасній Україні. Прийняття Конституції України Україна на міжнародній арені: основні вектори зовнішньої політики. Відмова від статусу ядерної

держави та її наслідки. Українці за кордоном: історія і сучасність. Україна та українська діаспора. Національно-культурне відродження України на сучасному етапі.

5. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин											
	денна форма						денна форма					
	усього	усього					усього	усього				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Давня історія України												
Тема 1. Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій в Україні. Формування державності у східних слов'ян (VI–X ст.)	10	4	4			2	7	1	2			4
Тема 2. Русь – Україна (IX – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.	6	2	2			2	6		2			4
Тема 3. Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV – перша XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	6	2	2			2	4					4
Тема 4. Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття	6	2	2			2	4					4
Разом за змістовим модулем 1	28	10	10			8	21	1	4			16
Змістовий модуль 2. Нова історія України												
Тема 5. Посилення феодално-кріпосницького і національного гніту в Україні у XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією	8	2	4			2	7	1	2			4
Тема 6. Україна в період кризи феодално-кріпосницької системи і	6	2	2			2	6		2			4

формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.												
Тема 7. Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.	6	2	2			2	4					4
Разом за змістовим модулем 2	20	6	8			6	17	1	4			12
Модуль 2												
Змістовий модуль 1. Новітня історія України												
Тема 8. Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в роки Першої світової війни та Лютневої революції	6	2	2			2	7	1	2			4
Тема 9. Українська національна-демократична революція (1917–1921 рр.)	8	2	2			4	8					8
Тема 10. Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті рр. XX ст. Західноукраїнські землі під владою іноземних держав	8	2	2			4	8					8
Тема 11. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 роки)	8	2	2			4	8					8
Тема 12. УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності.	8	2	2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 3	38	10	10			18	39	1	2			36
Змістовий модуль 2. Новітня сучасна історія України												
Тема 13. Українська держава на шляху незалежного розвитку	10	2	4			4	11	1	2			8
Разом за змістовим модулем 4	10	2	4			4	11	1	2			8
Усього годин	96	28	32			36	88	4	12			72
Модуль 2												
ІНДЗ	24				24		32					32
Усього годин	120	28	32		24	36	120	4	12			72

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій в Україні. Формування державності у східних слов'ян (VI–X ст.).	4	2
2.	Русь – Україна (IX – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.	2	2
3.	Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV – перша XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	2	
4.	Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття.	2	
5.	Посилення феодально-кріпосницького і національного гніту в Україні у XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією.	4	2
6.	Україна в період кризи феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.	2	2
7.	Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.	2	
8.	Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в роки Першої світової війни та Лютневої революції.		2
9.	Українська національна-демократична революція (1917–1921 рр.).	2	
10.	Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті рр. XX ст. Західноукраїнські землі під владою іноземних держав.	2	
11.	Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	2	
12.	УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності.	2	
13.	Українська держава на шляху незалежного розвитку.	4	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Вступ. Еволюція людини і найдавніших цивілізацій в Україні. Формування державності у східних слов'ян (VI–X ст.).	2	4
2.	Русь – Україна (IX – перша половина XII ст.). Давньоруські князівства в XII – перша половина XIV ст.	2	4
3.	Українські землі в складі Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн (друга половина XIV – перша XVI століття). Козацтво в Україні (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	2	4
4.	Українська національна революція (1648–1676 рр.). Україна в другій половині XVII століття.	2	4
5.	Посилення феодально-кріпосницького і національного гніту в Україні у XVIII ст. Ліквідація автономних прав України Російською імперією.	2	4
6.	Україна в період кризи феодально-кріпосницької системи і формування капіталістичного укладу в першій половині XIX ст.	2	4

7.	Скасування кріпосного права і розвиток капіталізму в Україні в другій половині XIX ст.	2	4
8.	Україна на початку XX століття (1900–1914 рр.). Україна в роки Першої світової війни та Лютневої революції.	2	4
9.	Українська національно-демократична революція (1917–1921 рр.).	4	8
10.	Україна між двома світовими війнами. Соціально-економічні та політичні перетворення в Українській РСР в 20–30-ті рр. XX ст. Західноукраїнські землі під владою іноземних держав.	4	8
11.	Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	4	8
12.	УРСР в 1945–1991 рр.: від тоталітаризму до незалежності.	4	8
13.	Українська держава на шляху незалежного розвитку.	4	8

8. Індивідуальні завдання

«Індивідуальне навчально-дослідне завдання» (ІНДЗ) – вид позааудиторної індивідуальної роботи здобувача вищої освіти навчального, навчально-дослідного чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується у процесі вивчення програмового матеріалу навчального курсу і завершується складанням підсумкового екзамену або заліку. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Мета ІНДЗ – самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань здобувача вищої освіти з навчального курсу, розвиток самостійної роботи”.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) може бути оформленим у вигляді реферату.

Реферат (від. лат. реферо – доповідаю) – короткий виклад (перед аудиторією або в письмовій формі) наукової праці, вчення, змісту книги тощо.

Реферат – це перша з письмових науково-узагальнюючих робіт, яку виконують здобувачі вищої освіти у ВНЗ. Під терміном «реферат» об’єднані два різних види робіт:

1. Рефератом називають короткий проблемний виклад змісту книги або статті, в яких виокремлюють головні ідеї дослідження.

2. Рефератом також називають короткий виклад наявних у науковій літературі концепцій з обраної наукової проблеми. Саме такий тип реферату і виконують здобувачі вищої освіти.

Реферат – це найменш самостійний різновид письмової наукової роботи. Виходячи з визначення, він не може містити ніяких елементів новизни. Достатньо грамотно і логічно репрезентувати головні ідеї із заданої теми, які містяться в кількох джерелах, а також згрупувати їх за точками зору.

Підготовка реферату покликана:

- поглибити, систематизувати і закріпити знання з окремої або кількох тем;
- виробити первинні навички здійснення науково-дослідницької роботи;
- розкрити рівень підготовленості здобувача вищої освіти до самостійної роботи з фаховою літературою, показати вміння орієнтуватися у виборі необхідних джерел для розкриття теми;
- виявити здібності здобувача вищої освіти робити самостійні висновки і теоретичні узагальнення, а також виявити своє ставлення до проблеми.

Етапи підготовки реферату:

- вибір теми;
- вивчення літератури і розробка плану реферату;

- оформлення реферату;
- захист реферату в аудиторії.

Обсяг: до 15 друкованих сторінок.

Вимоги:

- реферат повинен складатися з плану, вступу, основної частини, висновків та списку використаної літератури;
- актуальність і оригінальність тематики, науковий і суспільний інтерес, який вона становить;
- для успішного виконання ІНДЗ обов'язковим є використання фахової літератури (публікацій документів, статей, монографій), що має виявити навички здобувачів вищої освіти до аналітичної роботи та показати їх обізнаність зі здобутками української історичної науки.

9. Методи навчання

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу.

Це такі методи, як:

- словесний метод (лекція, евристична бесіда);
- практичний метод (практичні заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- інтерактивний метод (робота в малих групах);
- новітні інформаційні методи у поєднанні з комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні тощо).

10. Методи контролю

1. Оцінювання під час семінарського заняття.
2. ІНДЗ.
3. Підсумковий контроль.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Контроль на семінарських заняттях включає в себе декілька категорій оцінок знань та практичних умінь здобувачів вищої освіти. Кількість балів тут коливається в залежності від виду виконаної роботи:

- 1) основне повідомлення по одному з питань семінару - до 5 балів;
- 2) формулювання додаткових питань доповідачу – 1 бал;
- 3) доповнення – 1 бал;
- 4) рецензування відповіді – 1 бал;
- 5) участь у дискусії – 1 бал.

Якщо на семінарі здобувач вищої освіти тільки слухає (присутній) і не бере участі і в обговоренні питань, то він отримує 1 бал. У випадку, коли на пропозицію викладача відповісти на питання або виконати якийсь інший вид навчальної роботи, здобувач вищої освіти відмовляється це зробити, він отримує відповідно “нуль балів”.

Упродовж семестру здобувач вищої освіти виконує ІНДЗ (реферат). Здобувач вищої освіти має можливість консультуватися з викладачем. Захист виконаного завдання відбувається відповідно до графіку, який встановлюється викладачем. Завдання оцінюються в балах; максимальна сума – 10 балів.

В кінці семестру на семінарському занятті буде проведено підсумкову контрольну роботу. Контрольна робота проводиться у вигляді тестових завдань, які розробляються лектором. Ці завдання включають в себе знання хронології; термінології, персоналій тощо. Контрольна робота оцінюється 10 балів.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1							Модуль 2					ІНДЗ	ПК	Сума
ЗМ1				ЗМ2			ЗМ1			ЗМ2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8,9	T10	T11	T12	T13			
5	5	5	10	5	5	10	5	5	5	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Історія та культура України: навч. посіб. / Т.В.Кузнець, О.В.Лісовська, О.В.Скус. – Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський М.М.»), 2017. – 175 с.
2. Історія та культура України : навчально-методичний посібник з підготовки до семінарських занять та виконання контрольних робіт для студентів заочного відділення всіх спеціальностей / Т.В. Кузнець, О.В. Лісовська, О.В. Скус, О.І. Джагунова; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини – Умань: «Візаві», 2019. –180с.
3. Білінський В. Україна – Русь. Книга перша. Споконвічна земля – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2013. – 384 с., іл..
4. Бойко О. Д. Історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.,2010. –568 с.
5. Борисенко В. Й. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ століття. – К., 1996. – 616 с.
6. Верстюк В. Ф., Дзюба О. М., Репринцев В. Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – К., 1995. – 687 с.
7. Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ–ХХ ст. – К., 1996. – 360 с.
8. Грушевський М. С. Історія України-Русі. – К., 1991–1997. – Т.І–Х.
9. Грушевський М. С. Історія України. – К., 1992. – 228 с.
10. Грушевський М. С. Очерк истории украинского народа. – К.,1990.– 396 с.
11. Дорошенко Д. І. Нарис історії України. – Львів, 1991. – 574 с.
12. Єфіменко О.Я. Історія України та її народу. – К., 1991. – 252 с.
13. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. – Львів, 1992. – 230 с.
14. Історія України / За ред. В.А. Смолія. – К.,1998. – 416 с.
15. Історія України: Курс лекцій. – К., 1991. – Кн.1. – 576 с.
16. Історія України: Курс лекцій. – К., 1992. – Кн.2. – 464 с.

17. Історія України: навчальний посібник / В.Ф. Панібудьласка, В.П. Макогон, А.В. Тороп та ін. – 2-е вид. – К.: КНУБА, 2010.
18. Історія української культури : навчально-методичний посібник / Н. В. Аксьонова, А. М. Домановський, Т. О. Чугуй. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 196 с.
19. Історія української культури / І. Крип'якевич [та ін.]; під заг. ред. І. Крип'якевича. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.
20. Крип'якевич І. П. Історія України. – Львів, 1990. – 520 с.
21. Крушинський В. Ю., Левенець Ю. А. Історія України: події, факти, дати. – К., 1992. – 200 с.
22. Кузнець Т.В., Лісовська О.В., Скус О.В. Історія України: навчальний посібник. – Умань: ПП Жовтий, 2011. – 393 с.
23. Мицик Ю.А., Бажан О.Г. Історія України. – К.: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2015. – 680 с.
24. Новий довідник: Історія України. – К.: ТОВ «Казка», 2013. – 740 с.
25. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с.
26. Новітня історія України (1900–2000): Підручник / А. Г. Слюсаренко, В. І. Гусєв, В. П. Дрожжин та ін. – К., 2000. – 663 с.
27. Полонська-Василенко Н. Історія України: В 2 т. – К., 1992.
28. Сторінки історії України ХХ ст. – К., 1992. – 336 с.
29. Сторінки політичної історії України. – К., 1990. – 598 с.
30. Субтельний О. Україна: історія. – К., 1991. – 510 с.
31. Терещенко Ю. І. Україна і європейський світ: Нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця ХVІ ст. – К., 1996. – 496 с.
32. Україна в ХХ столітті (1900–2000): Зб. документів і матеріалів / Упоряд.: А. Г. Слюсаренко, В. І. Гусєв, В. Ю. Король та ін. – К., 2000. – 351 с.
33. Яковенко Н. М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. – К., 1997. – 312 с.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://history.org.ua/uk>
2. <http://litopys.org.ua/>
3. <http://www.memory.gov.ua/>
4. <http://www.nbu.gov.ua/>